

Suvestinė redakcija nuo 2016-01-01 iki 2016-04-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2010, Nr. [50-2454](#), i. k. 1102250ISAK000V-313

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS HIGIENOS NORMOS HN 75:2010 „ĮSTAIGA, VYKDANTI
IKIMOKYKLINIO IR (AR) PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMĄ.
BENDRIEJI SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMAI“ PATVIRTINIMO**

2010 m. balandžio 22 d. Nr. V-313

Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2225](#); 2007, Nr. [64-2455](#)) 36 straipsnio 1 dalį:

1. T v i r t i n u Lietuvos higienos normą HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. balandžio 30 d. įsakymą Nr. V-366 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2008 „Ikimokyklinio ugdymo mokykla: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [54-2005](#)).

3. P a v e d u viceministrui pagal administravimo sritį kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

4. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2010 m. liepos 1 d.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RAIMONDAS ŠUKYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313

**LIETUVOS HIGIENOS NORMA HN 75:2010 „ĮSTAIGA, VYKDANTI
IKIMOKYKLINIO IR (AR) PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMĄ.
BENDRIEJI SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMAI“**

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši higienos norma nustato pagrindinius įstaigų, įmonių ar grupių, kurios vykdo ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas (toliau – įstaiga), ugdymo proceso organizavimo sveikatos saugos reikalavimus.

2. Ši higienos norma taikoma projektuojant, statant, rekonstruojant, remontuojant, įrengiant, naudojant ir eksploatuojant įstaigas.

3. Šios higienos normos reikalavimai privalomi asmenims, projektuojantiems, statantiems, įrengiantiems, rekonstruojantiems, naudojantiems, eksploatuojantiems įstaigų statinius ir (ar) patalpas, vykdančioms ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas ir kontrolę vykdančioms institucijoms.

II. NUORODOS

4. Teisės aktai, į kuriuos šioje higienos normoje pateiktos nuorodos:

4.1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2003, Nr. [63-2853](#));

4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimas Nr. 544 „Dėl darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti asmenims, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems sveikatą dėl užkrečiamųjų ligų, sąrašo ir šių asmenų sveikatos tikrinimo tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [41-1294](#); 2002, Nr. 73-3127);

4.3. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1998 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 257 „Dėl techninių normų TN 01:1998 patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [58-1631](#));

4.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [103-2972](#));

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 2000, Nr. [47-1365](#));

4.6. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gegužės 14 d. įsakymas Nr. 242 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.11. 01:2002 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“ patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [60-2475](#));

4.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 8 d. įsakymas Nr. 358 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [79-3361](#));

4.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. V-450 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“ (Žin., 2003, Nr. [79-3605](#));

4.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [79-3606](#));

4.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d.

įsakymas Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [3-38](#));

4.11. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

4.12. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

4.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. V-137 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 90:2006 „Dezinsekcijos ir deratizacijos bendrieji saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [27-918](#));

4.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. V-362 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiamų cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [55-2162](#));

4.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V-555 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2007 „Akustinis triukšmas. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamosios ir visuomenės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [75-2990](#));

4.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. V-791 „Dėl Ūkinės komercinės veiklos rūšių, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas, sąrašo bei leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [106-4352](#));

4.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. V-69 „Dėl privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programos, privalomojo higienos įgūdžių mokymo programos ir privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai mokymo programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [14-490](#));

4.18. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. V-946 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos, dezinsekcijos, deratizacijos) tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [146-5336](#)).

III. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Šioje higienos normoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme [4.1] ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Įstaigoje turi būti sudarytos saugios ugdymo sąlygos.

7. Įstaiga gali veikti tik teisės akto [4.6] nustatyta tvarka pripažintame tinkamu naudoti pastate.

8. Įstaiga gali vykdyti veiklą tik teisės akto [4.16] nustatyta tvarka gavusi leidimą-higienos pasą.

9. Ugdymo grupės formuojamos iš to paties arba skirtingo amžiaus vaikų, užtikrinant vaiko dienos ir ugdymo režimo fiziologinius ir amžiaus ypatumus: grupėse iki 1 metų amžiaus gali būti ne daugiau kaip 6 vaikai, nuo 1 iki 1,5 metų – ne daugiau kaip 10 vaikų, nuo 1,5 iki 3 metų – ne daugiau kaip 15 vaikų, nuo 3 iki 7 metų – ne daugiau kaip 20 vaikų. Skirtingo amžiaus vaikų grupėse nuo gimimo iki 3 metų gali būti ne daugiau kaip 8 vaikai. Grupių sąrašai turi būti sudaromi neviršijant pagal amžiaus grupes nurodyto vaikų skaičiaus.

10. Vienas sutrikusio intelekto, kurčias, neprigirdintis, aklas, silpnaregis, turintis judesio ir padėties, kompleksinių, elgesio, žymių kalbos ar kitų komunikacijos sutrikimų, neįgalus vaikas, integruotai ugdomas įstaigos grupėje, prilyginamas dviem tos grupės, kurioje ugdomas, vaikams, todėl atitinkamai mažinamas 9 punkte nustatytas grupės vaikų skaičius.

11. Specialiosios ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupės komplektuojamos taip:

11.1. turinčių vidutinį, žymų ir labai žymų intelekto sutrikimą – ne daugiau kaip 6 vaikai; aklujų – ne daugiau kaip 6 vaikai; silpnaregių – ne daugiau kaip 10 vaikų; sutrikusios klausos – ne daugiau kaip 6 vaikai; turinčių žymių kalbos ar kitų komunikacijos sutrikimų – ne daugiau kaip 10 vaikų; turinčių judesio ir padėties sutrikimų – ne daugiau kaip 8 vaikai; turinčių kompleksinių raidos sutrikimų – ne daugiau kaip 6 vaikai; turinčių kompleksinių raidos sutrikimų (ir judesio, ir padėties) – ne daugiau kaip 3 vaikai;

11.2. vienas aklasis specialiojoje silpnaregių ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo grupėje, vienas turintis kompleksinių raidos sutrikimų ar neįgalus vaikas specialiojoje ikimokyklinėje ir (ar) priešmokyklinėje grupėje prilyginamas dviem tos grupės vaikams.

12. Vienu metu grupėje su vaikais nuo gimimo iki 1 metų amžiaus turi dirbti ne mažiau kaip 2 pedagogai; su vaikais nuo 1 iki 7 metų turi dirbti ne mažiau kaip 2 darbuotojai, iš jų – ne mažiau kaip 1 pedagogas (ikimokyklinio ugdymo auklėtojas ar priešmokyklinio ugdymo pedagogas).

13. Jei įstaigoje vaikų ugdymas vykdomas ilgiau nei 4 val., turi būti organizuojamas vaikų maitinimas ir poilsis tam skirtose patalpose ir (ar) pritaikytose erdvėse.

14. Kiekvienoje įstaigos grupėje turi būti įmonės pirmosios pagalbos rinkinys. Rinkinio sudėtis ir apimtis turi atitikti teisės akto [4.8] reikalavimus. Už pirmosios pagalbos rinkinio priežiūrą ir jo papildymą turi būti paskirtas atsakingas asmuo.

15. Įstaigos darbuotojai turi tikrintis sveikatą teisės aktų [4.2, 4.5] nustatyta tvarka.

16. Įstaigos darbuotojai gali dirbti tik teisės akto [4.17] nustatyta tvarka įgiję žinių higienos, o pedagoginiai darbuotojai – ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais.

17. Asmens medicininės knygeles (forma Nr. F-048/a [4.4]) ir sveikatos žinių pažymėjimus darbuotojai turi laikyti darbovietėje pas vadovo paskirtą atsakingą asmenį.

18. Ant įstaigos pastato stogo draudžiama įrengti judriojo radijo ryšio sistemų bazines stotis ar jų dalis, išskyrus atvejus, kai kiti teisės aktai nustato kitaip.

IV. SKLYPAS / TERITORIJA

19. Naujai statomų įstaigų sklypo / teritorijos dydis nustatomas atsižvelgiant į planuojamą vaikų skaičių. Minimali neužstatyta sklypo / teritorijos dalis, skirta vaikų žaidimo aikštelėms, turi būti ne mažesnė kaip po 6 kv. m ploto vienam vaikui.

20. Įstaiga, ugdanti iki 50 vaikų, gali naudotis kita vaikų žaidimui tinkančia erdve. Tokiu atveju turi būti numatytas saugus vaikų nuvykimas, buvimas toje erdvėje ir grįžimas į įstaigą.

21. Draudžiama mažinti veikiančios įstaigos sklypo / teritorijos dydį.

22. Įstaigos sklypas / teritorija turi būti aptverta ne žemesne kaip 1,5 m aukščio tvora. Įstaigos sklypas / teritorija turi būti sistemingai valomas. Draudžiama sodinti ir auginti 1 priede nurodytus nuodingus augalus.

23. Visi sklype / teritorijoje esantys įrenginiai turi būti saugūs, t. y. patikimai pritvirtinti, išdėstyti saugiu atstumu, turi atitikti vaikų amžių ir ūgį, ugdymo poreikius.

24. Žaidimo aikštelėse turi būti sudaryta galimybė apsaugoti vaikus nuo tiesioginių saulės spindulių ir kritulių.

25. Žaidimų aikštelės, atsižvelgiant į žaidimų pobūdį, turi būti padengtos saugia danga.

26. Ūkinėms reikmėms skirtose aikštelėse turi būti įrengta buitinių atliekų konteineriams skirta vieta su kieta danga ir pastoge, dengiančia konteinerius nuo kritulių. Ji turi būti aptverta ne žemesniu kaip 1,2 m aukščio aptvaru iš trijų pusių. Konteineriai turi būti su sandariai uždaromais dangčiais. Savivaldybės nustatyta tvarka buitiniams atliekoms tvarkyti gali būti naudojami ir kiti saugūs įrenginiai ir atliekų tvarkymo būdai.

27. Tamsiu paros metu įstaigos darbo laiku įėjimas į pastatą ar patalpas turi būti

apšviestas.

V. PATALPOS IR JŲ ĮRENGIMAS

28. Įstaigos patalpose gali būti organizuojamas neformalusis suaugusiųjų švietimas ir bendruomenės kultūriniai renginiai, kurie turi būti organizuoti taip, kad vaikai būtų apsaugoti nuo neigiamų veiksnių, galinčių turėti įtakos vaikų ugdymui, saugai ir sveikatai.

29. Laiptai, laiptų aikštelės turi būti įrengtos taip, kad būtų užtikrinta vaikų sauga.

30. Įstiklintos durų dalys iš abiejų pusių turi būti apsaugotos nuo atsitiktinio susidūrimo, atsitrenkimo, smūgių ir susižalojimo rizikos.

31. Iki 3 metų amžiaus vaikų grupių patalpos įrengiamos pirmame aukšte su atskiru išėjimu į lauką.

32. Įstaigoje turi būti šios patalpos / erdvės:

32.1. iki 1 metų vaikų grupėse: priėmimo-nusirengimo, žaidimų, miegamojo, tualetoprausyklos, virtuvėlės;

32.2. nuo 1 iki 7 metų vaikų grupėse: priėmimo-nusirengimo, žaidimų-miegamojo / poilsio, tualetoprausyklos.

33. Įrengiant patalpas / erdves ir komplektuojant grupes, vienam vaikui iki 3 metų grupėje turi būti numatytas ne mažesnis kaip 4,3 kv. m plotas, 3–7 metų grupėje – 4 kv. m plotas, o specialiųjų poreikių turinčiam vaikui – 5 kv. m (neįskaičiuojamos tualetoprausyklos ir virtuvėlės patalpos / erdvės).

34. Vaikams nuo 1,5 iki 7 metų gali būti įrengiama bendra valgymo salė. Vienam vaikui valgymo salėje turi būti skiriama ne mažiau kaip 1 kv. m ploto. Turi būti numatyta vieta grupių indams laikyti ir indų plovimo patalpa / erdvė.

35. Naminiai gyvūnai laikomi tik atskiroje patalpoje, išskyrus akvariumus su žuvytėmis, kurie saugiai įrengti gali būti laikomi ir vaikų ugdymo patalpose. Laikomi gyvūnai turi būti sveiki, saugūs vaikams ir suaugusiesiems, lengvai prižiūrimi.

36. Skalbykloje turi būti šios patalpos /erdvės: nešvarių skalbinių priėmimo, skalbimo, lyginimo, džiovinimo, švarių skalbinių laikymo ir išdavimo.

37. Skalbyklų patalpos ir technologiniai įrenginiai turi būti išdėstyti taip, kad švarių ir nešvarių skalbinių srautai technologinio proceso metu nesusisiektų. Įstaigoje, kurioje nėra skalbyklos, turi būti speciali vieta nešvariems skalbiniams rinkti ir rūšiuoti.

38. Triukšmas įstaigos patalpose neturi viršyti teisės akte [4.15] nurodytų lygių.

39. Įstaigoje visi įrenginiai ir baldai turi būti saugūs, tvarkingi, pritaikyti vaikams pagal jų ūgį, amžiaus ypatumus.

40. Specialiųjų poreikių vaikai, kurių galimybės ugdytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos dėl įgimtų ir įgytų sutrikimų, ugdomi jiems pritaikytoje aplinkoje:

40.1. sutrikusios klausos vaikai turi sėdėti prie vienviečių stalų, sustatytų puslankiu prieš pedagogo stalą, jiems turi būti įrengta šviesos signalizacija / skambučiai;

40.2. sutrikusio regėjimo vaikai turi turėti vienvietį stalą, pritaikytą piešimo/rašymo priemonėms laikyti.

41. Elektros lizdai ugdymo patalpose vaikams prieinamose vietose turi būti uždengti specialiomis apsaugos priemonėmis.

42. Vaikų ugdymo patalpose langai turi turėti langų atidarymo ribotuvus.

43. Vaikų priėmimo-nusirengimo patalpoje turi būti įrengtos individualios spintelės ar kitokie įrenginiai vaikų drabužiams ir asmeniniams daiktams.

44. Jei įstaigoje vaikai maitinami grupėje, turi būti įrengta patalpa / erdvė su plautuve grupių indams plauti, indų džiovykla ir spinta švariems indams laikyti.

45. Vaikai gali miegoti jų ūgį atitinkančiose lovose kietu pagrindu arba ant jų ūgį atitinkančių čiužinių, kurių aukštis turi būti ne mažesnis kaip 7 cm. Atsižvelgiant į vaiko amžių ir lovos aukštį, įrengiamos saugos priemonės, kad vaikas neiškristų. Iki 1,5 metų amžiaus vaikams skirtos lovos turi būti su sienelėmis:

- 45.1. lovų ar čiužinių turi būti tiek, kiek grupėje yra pietų miegą miegančių vaikų;
- 45.2. lovos ar čiužiniai turi būti sustatyti taip, kad būtų galima laisvai prieiti prie kiekvieno vaiko;
- 45.3. kiekvieno vaiko lova ar čiužinys ar patalynė ženklina tuo pačiu ženklu ar numeriu kaip ir vaiko rankšluostinė ar rankšluostis.
46. Naujai statomų ir rekonstruojamų įstaigų sanitarinių įrenginių skaičius priklauso nuo vaikų skaičiaus, tačiau turi būti ne mažesnis kaip 1 unitazas septyniems vaikams, 1 praustuvė penkiems vaikams, 1 pusvonė su lanksčiu dušo rageliu vienai vaikų grupei.
47. Jeigu naudojami naktipuodžiai, tualetuose-prausyklose turi būti sąlygos naktipuodžiams plauti. Kiekvieno vaiko naktipuodis ženklina tuo pačiu ženklu kaip ir vaiko rankšluostinė ar rankšluostis.
48. Tualetuose-prausyklose turi būti pakankamas kiekis asmens higienos priemonių.
49. Praustuvės įrengiamos tokia aukštyje, kad skirtingo amžiaus vaikai galėtų patogiai ir saugiai jomis naudotis.
50. Vaikams unitazai įrengiami ne mažesnėse kaip 0,6 kv. m kabinose. Tarp kabinų turi būti ne žemesnė kaip 1,2 m aukščio pertvara su 0,15 m tarpu nuo grindų.
51. Tualetai darbuotojams įrengiami ne grupės tualetu-prausyklos patalpose.
52. Visi sanitariniai įrenginiai turi būti veikiantys ir techniškai tvarkingi. Draudžiama mažinti veikiančiose įstaigose įrengtų sanitarinių įrenginių skaičių ir palikti šių įrenginių mažiau, nei nurodyta 46 punkte.
53. Techninės priemonės (kompiuteriai, televizoriai) gali būti naudojamos ugdant 3 m. ir vyresnius vaikus:
- 53.1. visa kompiuterinė įranga turi būti saugi ir nepavojinga sveikatai;
- 53.2. atstumas nuo vieno vaizduoklio ekrano iki kito vaizduoklio užpakalinio paviršiaus turi būti ne mažesnis kaip 2 m, o tarp šoninių paviršių – ne mažesnis kaip 1,2 m;
- 53.3. kompiuterizuota vieta turi būti įrengta taip, kad vaikas galėtų laisvai prie jos prieiti, turėtų pakankamai erdvės judesiams atlikti bei kūno padėčiai keisti;
- 53.4. prie vieno vaizduoklio gali sėdėti ne daugiau kaip vienas vaikas;
- 53.5. atstumas nuo vaizduoklio ekrano iki vaiko akių turi būti ne mažesnis kaip 0,4 m, akių žiūrėjimo linija su ekrano plokštuma turi sudaryti statų kampą;
- 53.6. vaizdas ekrane turi būti ryškus, nejudėti, nespindėti, nemirgėti, būti be vaiką varginančių šešėlių ir atspindžių. Šviesos šaltiniai turi neakinti, neatsispindėti ekrane;
- 53.7. kompiuteriams prijungti turi būti atskira trilaidė maitinimo linija su atskiru įžeminimo laidu. Laidai turi būti izoliuoti ir apdengti apsauginiais loveliais;
- 53.8. elektromagnetinio lauko lygis, jonizuojančioji spinduliuotė turi atitikti visuomenės sveikatos priežiūros teisės akto [4.3] reikalavimus;
- 53.9. televizoriaus ekrano įstrižainė turi būti ne mažesnė kaip 59 cm. Atstumas nuo ekrano iki arčiausiai sėdinčių vaikų turi būti ne mažesnis kaip 2 m.
54. Visų įstaigos patalpų grindys, sienos, tualetų kabinos ir lentynos turi būti lygios, o jų apdaila lengvai valoma drėgnu būdu ir atspari valymo priemonėms.
55. Įstaigose, kuriose yra vaikų su regėjimo sutrikimais, laiptai, turėklai, grindų danga, durų, durų rankenų, išsikišusių kambario detalių, baldų ir kitų įrenginių spalva turi būti kontrastinga sienų spalvai.

VI. ŠILDYMAS IR VĖDINIMAS

56. Naujai statant ir rekonstruojant įstaigos pastatą ir įrengiant patalpas turi būti suprojektuotos ir įrengtos tokios mikroklimato bei oro kokybės parametrus palaikančios ir reguliuojančios šildymo, vėdinimo ir (ar) oro kondicionavimo sistemos, kad visose patalpose būtų galima palaikyti šios higienos normos bei teisės akto [4.14] nustatytus mikroklimato ir oro kokybės parametrus.
57. Šildymo prietaisai ir įrenginiai turi būti saugūs, prieinami valyti, aštrios briaunos

apsaugotos nuimamomis grotelėmis. Draudžiama tam tikslui naudoti medžio drožlių plokštes.

58. Temperatūra patalpose šaltuoju metų laikotarpiu turi atitikti dydžius, nurodytus šios higienos normos 1 lentelėje.

1 lentelė. Kai kurių patalpų oro temperatūros parametrai šaltuoju metų laikotarpiu

Patalpos pavadinimas	Oro temperatūra, °C
Priėmimo-nusirengimo patalpa	20–23
Žaidimų kambarys	20–23
Miegamasis	18–22
Tualetas-prausykla	19–23
Kūno kultūros-muzikos salė	18–20
Sveikatos kabinetas	20–23
Kompiuterinės įrangos patalpa	20–22
Koridoriai	18–21
Laiptinės	18–21

59. Judesio ir padėties sutrikimų turinčių vaikų žaidimų kambariuose ir vaikų iki 1 metų grupių patalpose šaltuoju metų laikotarpiu temperatūra turi būti 21–23 °C.

60. Vaikų ugdymo patalpose oro drėgnis turi būti 40–60 proc.

61. Oro judėjimo greitis šaltuoju metų laikotarpiu vaikų ugdymo patalpose, koridoriuose turi būti ne didesnis kaip 0,15 m/sek.

62. Grindų temperatūra šaltuoju metų laikotarpiu vaikų iki 3 metų ugdymo patalpose turi būti 18–26 °C.

63. Įstaigose turi būti numatytas natūralus ir mechaninis patalpų vėdinimas.

63.1. Įstaigose vaikų ugdymo patalpose natūralus vėdinimas turi būti užtikrinamas varstomais langais ir natūralios traukos kanalais.

63.2. Naujai statomų ir rekonstruojamų įstaigų vaikų ugdymo patalpose įrengiant langus su stiklo paketais turi būti įrengiamas mechaninis tiekiamasis-ištraukiamasis patalpų vėdinimas.

63.3. Virtuvės patalpose turi būti įrengta tokia oro ištraukimo sistema, kuri apribotų garų, kvapų sklidimą į gretimas patalpas.

63.4. Grupių tualetuose-prausyklose, skalbyklose, virtuvės patalpose turi būti atskiri traukos kanalai.

63.5. Vėdinimo kanalai iš maisto tvarkymo patalpų neturi eiti per grupių patalpas.

VII. VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKOS

64. Geriamojo vandens kokybė turi atitikti visuomenės sveikatos teisės akto [4.9] reikalavimus.

65. Karštas ir šaltas vanduo turi būti nuolat tiekiamas virtuvės patalpose, skalbykloje, sveikatos, logopedo kabinetuose, vaikų iki 1 m. grupės žaidimų kambaryje, grupės indų plovykloje, visų grupių tualetuose-prausyklose, tualetuose, baseinuose, gyvūnų laikymo patalpoje.

66. Karšto vandens temperatūra tualetuose-prausyklose vaikams įrengtuose maišytuvuose turi būti ne žemesnė kaip 37° C ir ne aukštesnė kaip 42° C.

VIII. APŠVIETIMAS

67. Natūralus apšvietimas:

67.1. vaikų ugdymo patalpose turi būti tiesioginis natūralus apšvietimas. Natūralios

apšvietos koeficiento vertė vaikų ugdymo patalpose turi būti ne mažesnė kaip 1,5 proc. toliausiame nuo lango taške, o insoliacija – ne trumpesnė kaip 3 val.;

67.2. vaikų ugdymo patalpose turi būti įrengtos apsaugos nuo tiesioginių saulės spindulių priemonės.

68. Dirbtinis apšvietimas:

68.1. visose įstaigos patalpose turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas. Patalpų dirbtinės apšvietos mažiausios ribinės vertės pateiktos šios higienos normos 2 lentelėje;

2 lentelė. Kai kurių patalpų dirbtinės apšvietos mažiausios ribinės vertės

Patalpos pavadinimas	Apšvieta, lx		Paviršius, kuriam taikoma apšvieta
	liuminescencinės lempos	kaitrinės lempos	
Žaidimų kambarys	300	150	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
Kūno kultūros-muzikos salė	200	100	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
Priėmimo-nusirengimo patalpa	200	100	Horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų
Miegamasis	75	30	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
Kompiuterinės įrangos patalpa	300	–	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų

68.2. patalpoje / erdvėje, kurioje ugdomas sutrikusio regėjimo vaikas, apšvietimas turi būti ne mažesnis kaip 500 lx. Esant gydytojo rekomendacijai, turi būti papildomai įrengtas vietinis apšvietimas;

68.3. įstaigos vaikų ugdymo patalpose turi būti naudojami vienodai šviesą išskleidantys šviestuvai.

IX. SKLYPO / TERITORIJOS, PATALPŲ, ĮRENGINIŲ, INVENTORIAUS, ŽAISLŲ PRIEŽIŪRA

69. Įstaigos sklypas / teritorija turi būti sistemingai valomas, prižiūrimas.

70. Smėlis sklypo / teritorijos vaikų žaidimo dėžėse turi būti keičiamas ar atnaujinamas kasmet ir pagal epidemiologines reikmes, nustačius askaridžių, plaukagalvių, toksokarų kiaušinėlius. Smėlis turi būti perkamas pagal poreikį.

71. Smėlio dėžės turi būti apsaugotos nuo užteršimo.

72. Šiukšlių konteineriai turi būti reguliariai ištuštinami.

73. Įstaigos patalpos, įrenginiai ir kitas inventorius prižiūrimi ir valomi taip, kad būtų užtikrinta švara.

74. Tualetų-prausyklų valymo inventorius turi būti paženklintas ir laikomas atskirai nuo kitų grupių patalpų valymo inventoriaus.

75. Valymo priemonės ir dezinfektantai turi būti laikomi saugiai, vaikams neprieinamoje vietoje.

76. Vaikų ugdymo patalpos turi būti vėdinamos skersvėjiniu būdu, kai patalpose nėra vaikų. Patalpų negalima vėdinti per tualetų-prausyklos patalpas. Vėdinamų patalpų temperatūra neturi nukristi žemiau 12° C.

77. Kiekvienam vaikui turi būti numatyta ne mažiau kaip po 2 komplektus lovos skalbinių, rankšluosčių rankoms, rankšluosčių kojoms ir čiužinių užvalkalų. Lovos skalbiniai, rankšluosčiai keičiami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę savaitinėse grupėse ir vieną kartą per dvi savaites – dieninėse grupėse.

78. Žaislai neturi kelti pavojaus vaikų sveikatai ar rizikos juos nuryti, įkvėpti ar susižeisti jais palietus odą, gleivinę, akis. Žaislai turi atitikti vaikų amžių, būti švarūs.

79. Patalpose turi nebūti graužikų ir kitų buitinių kenkėjų. Privalomą profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą (dezinfekciją, dezinsekciją, deratizaciją) atlieka šiai veiklai licencijuoti asmenys [4.13].

80. Draudžiama atlikti privalomą profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą (dezinfekciją, dezinsekciją, deratizaciją) vaikams esant įstaigoje. Įstaigos patalpos, kuriose atliekami remonto darbai, turi būti izoliuojamos nuo kitų patalpų / erdvių.

81. Nustačius ar įtarus užkrečiamosios ligos atvejį ar (ir) protrūkį, patalpos, įrenginiai, žaislai, inventorių valomi, dezinfekuojami pagal specialistų, vykdančių užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir kontrolę, nurodymus.

82. Privalomasis aplinkos kenksmingumo pašalinimas atliekamas teisės akto [4.18] nustatyta tvarka pagal epidemiologines reikmes.

83. Valymo priemonės turi būti naudojamos pagal paskirtį. Biocidai leidžiami naudoti teisės akto [4.7] nustatyta tvarka.

84. Asmenys, dirbantys su valymo ir dezinfekcijos priemonėmis, turi mokėti naudotis šiomis priemonėmis ir laikytis gamintojo ar tiekėjo saugos duomenų lapuose nurodytų sveikatos saugos reikalavimų.

85. Patalpų naudojimo metu atsiradę sienų, lubų, grindų, įrenginių ar inventoriaus defektai, galintys turėti įtakos vaikų sveikatai ir saugumui, šalinami nedelsiant.

X. MAISTO TVARKYMO PATALPŲ ĮRENGIMAS, PRIEŽIŪRA, MAISTO RUOŠIMAS

86. Vaikai įstaigoje maitinami šiltu maistu.

87. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

88. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

89. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

90. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

91. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

92. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

93. Maisto atliekos turi būti surenkamos į specialiai tam skirtą ir paženkliną kibirą ar kitą talpyklą. Po kiekvieno maitinimo atliekos išnešamos iš grupės patalpų. Kasdien, pašalinus atliekas, talpyklos turi būti išplaunamos.

XI. VAIKŲ PRIĖMIMAS, DIENOS REŽIMAS

94. Priimant vaiką į įstaigą ir vėliau kiekvienais metais turi būti pateiktas Vaiko sveikatos pažymėjimas (forma Nr. 027-1/a) [4.5, 4.10]. Jeigu pažymėjime nurodyta, kad vaikas nepaskiepytas pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintą Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių nuo tymų, raudonukės ir poliomielitito, nesant skiepų kontraindikacijų, į įstaigą toks vaikas nepriimamas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-683](#), 2014-06-12, paskelbta TAR 2014-06-13, i. k. 2014-07604

95. Draudžiama priimti sergančius ar (ir) turinčius užkrečiamųjų ligų požymių (karščiuoja, skundžiasi skausmu, viduriuoja, vemia, kosti, yra išskyrų iš nosies ir kt.) vaikus, taip pat turinčius utėlių ar glindų.

96. Vaikui sunegalavus įstaigoje, jis izoliuojamas iki atvykstant tėvams.

97. Po ligos vaikas gali būti priimtas į įstaigą tik tėvams (globėjams) pateikus gydytojo pažymą (F 094/a) [4.4].

98. Vaiko dienos režimas turi atitikti vaiko fiziologinius poreikius, jo amžiaus ypatumus, sveikatos būklę.

99. Aktyvi fizinė veikla turi būti organizuojama kasdien, atsižvelgiant į vaikų amžių ir sveikatos būklę.

100. Kasdien 2 kartus šviesiu paros metu vaikai turi būti išvedami į lauką. Žiemos metu – esant ne žemesnei kaip minus 12 °C temperatūrai ir silpnam vėjo greičiui (iki 2 m/sec.) arba ne žemesnei kaip minus 8 °C temperatūrai ir vidutiniam vėjo greičiui (nuo 2 iki 6 m/sec.).

XII. VAIKŲ IKI 1 METŲ AMŽIAUS PRIEŽIŪROS REIKALAVIMAI

101. Šalia grupės patalpų turi būti numatyta vieta vežimėliams laikyti.

102. Priėmimo-nusirengimo patalpoje turi būti vystymo stalas.

103. Žaidimo kambaryje ne mažesniu kaip 1 m atstumu nuo lango turi būti įrengtas maniežas su aptvaru, maitinimo kėdės.

104. Žaidimų kambaryje turi būti vystymo stalas, šalia jo praustuvė, rankšluosčių kabykla, uždaras indas nešvariems skalbiniams.

105. Vaikų grupėje pertvaros dalis tarp miegamojo ir žaidimų kambario turi būti įstiklinta.

106. Čiužiniai turi būti su atspariais drėgmei užvalkalais.

107. Maniežo, vystymo stalų danga turi būti lygi, atspari drėgmei, lengvai valoma ir dezinfekuojama.

108. Maniežo, lovelių sienelių vertikalūs tarpai turi būti ne didesni kaip 0,05 m. Maniežo aptvaro aukštis turi būti ne mažesnis kaip 0,8 m. Nevaikštančių vaikų maniežo apačios aukštis nuo grindų turi būti ne mažesnis 0,5 m.

109. Virtuvėlėje turi būti maisto paruošimo vieta, 2 skyrių plautuvė, šaldytuvas, įrenginys buteliukams virinti ar sterilizuoti.

110. Po kiekvieno panaudojimo buteliukai ir čiulptukai, buteliukų plovimo šepetėliai turi būti gerai išplaunami ir virinami apsemti vandens uždengtime inde 15 min.

111. Švarūs buteliukai ir čiulptukai laikomi uždaramame inde, buteliukų plovimo šepetėliai išdžiovinami ir laikomi sausi.

112. Vystymo stalai, maitinimo kėdės turi būti valomos po kiekvieno panaudojimo.

113. Nešvarios sauskelnės turi būti surenkamos ir laikomos atspariame drėgmei, lengvai valomame ir dezinfekuojamame inde su sandariu dangčiu, pastatytame vaikams neprieinamoje vietoje.

Lietuvos higienos normos HN 75:2010
„Istaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar)
priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji
sveikatos saugos reikalavimai“
1 priedas

**NUODINGŲ AUGALŲ, DRAUDŽIAMŲ SODINTI ĮSTAIGOS TERITORIJOJE
APŽELDINIMO TIKSLU, SĄRAŠAS**

Augalas / augalų rūšys	Lotyniškas pavadinimas	Nuodingos augalo dalys
Amerikinė fitolaka	<i>Phytolacca americana</i>	Visas augalas, ypač lapai ir uogos
Baltasis čemerys	<i>Veratrum album</i>	Visas augalas, ypač šaknys
Brugmansijos	<i>Brugmansia spp.</i>	Visas augalas
Darželinis pupmedis	<i>Laburnum anagyroides</i>	Visas augalas
Juodoji drignė	<i>Hyoscyamus niger</i>	Visas augalas
Kukmedžiai	<i>Taxus spp.</i>	Visas augalas
Kurpelės	<i>Aconitum spp.</i>	Visas augalas, ypač lapai ir šaknys
Lobelio čemerys	<i>Veratrum lobelianum</i>	Visas augalas, ypač šaknys
Paprastasis ricinmedis	<i>Ricinus communis</i>	Visas augalas, ypač sėklos
Paprastasis žalčialunkis	<i>Daphne mezereum</i>	Visas augalas
Paprastoji durnaropė	<i>Datura stramonium</i>	Visas augalas, ypač sėklos ir lapai
Paprastoji pakalnutė	<i>Convallaria majalis</i>	Visas augalas
Paprastoji rusmenė	<i>Digitalis purpurea</i>	Lapai, žiedai, sėklos
Rudeninis vėlyvis	<i>Colchicum autumnale</i>	Visas augalas
Tabakas	<i>Nicotiana spp.</i>	Visas augalas
Vaistinė šunvyšnė	<i>Atropa belladonna</i>	Visas augalas, ypač uogos

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964

MAITINIMO ORGANIZAVIMO IKIMOKYKLINIO UGDYMO, BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE IR VAIKŲ SOCIALINĖS GLOBOS ĮSTAIGOSE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato vaikų maitinimo, vykdomo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose (toliau – Mokyklos) ir vaikų socialinės globos įstaigose, reikalavimus.

2. Dėl maitinimo organizavimo pagal šį Tvarkos aprašą profesinio mokymo įstaigose, vykdančiose pirminį profesinį mokymą, neformaliojo vaikų švietimo mokyklose ir formalųjį ugdymą papildančiose ugdymo mokyklose (pvz., muzikos, meno, sporto mokyklos ir kt.) savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija ar savininkas sprendžia savarankiškai ir apie teigiamą sprendimą informuoja teritorinę visuomenės sveikatos priežiūros įstaigą bei teritorinę Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą.

3. Šio Tvarkos aprašo tikslas – sudaryti sąlygas sveikatai palankiai vaikų mitybai, užtikrinti geriausią maisto saugą ir kokybę, patenkinti vaikų maisto medžiagų fiziologinius poreikius, ugdyti sveikos mitybos įgūdžius.

4. Tvarkos aprašo reikalavimai privalomi Mokyklų ir vaikų socialinės globos įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms ar savininkams, vadovams, juridiniams ir fiziniams asmenims, teikiančioms vaikų maitinimo ar maisto produktų tiekimo paslaugas Mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose, bei pagal kompetenciją kontrolę vykdančioms institucijoms.

II. NUORODOS

5. Šiame Tvarkos apraše pateikiamos nuorodos į šiuos teisės aktus:

5.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimą Nr. 544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [41-1294](#); 2002, Nr. 73-3127);

5.2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 1999 m. liepos 1 d. įsakymą Nr. 288 „Dėl Privalomųjų kakavos ir šokolado produktų kokybės reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [60-1964](#));

5.3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakymą Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [102-2936](#));

5.4. Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymą (Žin., 1999, Nr. [52-1673](#); 2001, Nr. [64-2324](#));

5.5. Lietuvos Respublikos maisto įstatymą (Žin., 2000, Nr. [32-893](#); 2005, Nr. [142-5107](#));

5.6. 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) 178/2002, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463);

5.7. 2002 m. balandžio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 519 „Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [40-1499](#); 2007, Nr. [122-5003](#));

5.8. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą (Žin., 2002, Nr. [56-2225](#));

5.9. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2003, Nr. [63-2853](#); 2011, Nr. [38-1804](#));

5.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymą Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [79-3606](#));

5.11. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. gruodžio 15 d. įsakymą Nr. B1-955 „Dėl Lietuvos Respublikoje išaugintų šviežių vaisių, daržovių, uogų, bulvių atitikties deklaracijos išdavimo reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [3-21](#));

5.12. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 34 tomas, p. 319);

5.13. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 45 tomas, p. 14);

5.14. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 45 tomas, p. 200);

5.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymą Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [110-4023](#));

5.16. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą (Žin., 2006, Nr. [17-589](#));

5.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 9 d. įsakymą Nr. V-168 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 26:2006 „Maisto produktų mikrobiologiniai kriterijai“ patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [31-1096](#));

5.18. Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniam įstatymą (Žin., 2006, Nr. [73-2755](#); 2008, Nr. [63-2382](#); 2009, Nr. [153-6886](#));

5.19. 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007, nustatantį bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (OL 2007, L 299, p. 1);

5.20. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakymą Nr. 3D-524 „Dėl išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų“ (Žin., 2007, Nr. [126-5142](#));

5.21. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymą Nr. V-1090 „Dėl Rekomenduojamų maisto produktų paros normų socialinę globą gaunantiems asmenims patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [4-152](#));

5.22. 2008 m. liepos 10 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 657/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo taisyklės, susijusios su Bendrijos pagalba aprūpinant pienu ir tam tikrais pieno produktais švietimo įstaigų moksleivius (OL 2008, L 183, p. 17);

5.23. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymą Nr. V-884 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 54:2008 „Maisto produktai. Didžiausios leidžiamos teršalų ir pesticidų likučių koncentracijos“ patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [109-4175](#));

5.24. Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymą Nr. B1-527 „Dėl Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [123-4693](#));

5.25. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. sausio 12 d. įsakymą Nr. 3D-

13 „Dėl Nealkoholinių gėrimų ir giros apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo techninio reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [7-252](#));

5.26. 2009 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 288/2009, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo taisyklės dėl Bendrijos pagalbos tiekiant vaisius ir daržoves, perdirbtų vaisių ir daržovių bei bananų produktus vaikams į švietimo įstaigas, įgyvendinant vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programą (OL 2009, L 94, p. 38);

5.27. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. liepos 15 d. įsakymą Nr. 3D-488 „Dėl Importuojamų, eksportuojamų ir tiekiamų į vidaus rinką šviežių vaisių ir daržovių atitikties prekybos standartams tikrinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [84-3548](#));

5.28. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugsėjo 1 d. įsakymą Nr. V-714 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 124:2009 „Vaikų socialinės globos įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [107-4494](#));

5.29. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. vasario 10 d. įsakymą Nr. V-108 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 53:2010 „Leidžiami naudoti maisto priedai“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [21-1009](#));

5.30. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymą Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [50-2454](#));

5.31. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 19 d. įsakymą Nr. V-640 „Dėl „Rekomenduojamų maisto produktų atšildymo, pirminio ir šiluminio apdorojimo nuostolių sąrašo“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [89-4733](#));

5.32. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymą Nr. V-877 „Dėl Pusryčių, pietų ir pavakarių patiekalų gamybai reikalingų produktų rinkinių sąrašo pagal mokinių amžiaus grupes patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [120-6147](#));

5.33. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 2 d. įsakymą Nr. V-417 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 16:2006 „Medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, specialieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. [54-2620](#)).

III. SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽIMAI

6. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

Mechaniškai atskirta mėsa – produktas, gautas mechaninėmis priemonėmis nuėmus mėsą nuo kaulų, gautų mėsą iškaulinėjus, arba nuo paukščių skerdenų, kai raumens skaidulų struktūra suardoma arba pakeičiama [5.13].

Pritaikytas maitinimas – toks maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtus, vaiko (asmens) individualius maistinių medžiagų ir energijos poreikius, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą, ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo.

Šiltas maistas – maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki pateikimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 °C temperatūroje.

Užkandis – maisto produktas ar patiekalas, neįtrauktas į pietų valgiaraštį.

Valgiaraštis – patiekiamų dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.

6.1. Kitos sąvokos atitinka kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

IV. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

7. Mokyklos ar vaikų socialinės globos įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija ar savininkas (toliau – Savininkas) yra atsakingas už tai, kad būtų sudarytos sąlygos vaikų maitinimui organizuoti [5.9, 5.16].

8. Mokyklos ir vaikų socialinės globos įstaigos vadovas (toliau – Vadovas) yra atsakingas už vaikų maitinimo organizavimą ir šio Tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimą.

9. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietos įrengimas ir maisto tvarkymas turi atitikti teisės aktų [5.6, 5.12, 5.13, 5.15, 5.24, 5.28] reikalavimus.

10. Jei Savininkas ar jo įgaliotas asmuo sudaro sutartį dėl vaikų maitinimo paslaugų teikimo Mokyklose ar vaikų socialinės globos įstaigose (toliau – Sutartis), sutartyje turi būti numatyta atsakomybė už maitinimo organizavimo patalpų higienos reikalavimų užtikrinimą. Sutartys nesudaromos su į „Nesąžiningų maisto tvarkymo įmonių sąrašą“, skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos internetinėje svetainėje, įtrauktais maitinimo paslaugų teikėjais ir maisto produktų tiekėjais. Sutartys, pasirašytos iki šio Tvarkos aprašo įsigaliojimo, turi būti peržiūretos ir, jei reikia, pakeistos, kad atitiktų šio Tvarkos aprašo reikalavimus nuo šio Tvarkos aprašo įsigaliojimo pradžios.

11. Vaisiai, daržovės, uogos, bulvės gali būti perkami iš fizinių asmenų, kurie turi laikytis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus nustatytų reikalavimų [5.11] ir išduoda atitikties deklaraciją, vadovaudamiesi žemės ūkio ministro įsakymu [5.27]. Atitikties deklaracijos 3 punkto, jeigu minėta produkcija nerūšiuojama pagal klases, pildyti nereikia. Šie reikalavimai netaikomi, jeigu vaisius, daržoves, uogas ir bulves augina pati Mokykla ar socialinės globos įstaiga, tačiau visi vaisiai, uogos, daržovės, bulvės, skirti maistui, turi atitikti kokybės ir saugos reikalavimus [5.12, 5.15, 5.17, 5.23, 5.33].

12. Už šio Tvarkos aprašo nuostatų laikymąsi [5.1, 5.4, 5.6, 5.7, 5.12, 5.15, 5.17, 5.23, 5.24, 5.33] atsakingas maitinimo paslaugos teikėjas.

13. Vaikų maitinimas organizuojamas valgyklose ir kitose vaikams maitinti pritaikytose patalpose ar vietose laikantis nustatytų maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų [5.12, 5.15, 5.17, 5.23, 5.24, 5.33] ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie stalo.

14. Mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose vaikai turi gauti šilto maisto.

15. Maisto paruošimas ir patiekalų įvairumas turi atitikti vaikų amžių ir sveikos mitybos rekomendacijas (www.smlpc.lt/metodine_medžiaga).

16. Pusryčiams vaikas turi gauti 20–25 proc., pietums – 30–40 proc., pavakariams ar priešpiečiams – 10–15 proc. (gali būti organizuojami abu šie maitinimai, tada jų bendras kaloringumas turi sudaryti 10–15 proc.), vakarienei – 20–25 proc. rekomenduojamo paros maisto raciono [5.3] kaloringumo, jei tokie maitinimai numatyti valgiaraščiuose.

17. Vaikų maitinimui Mokyklose draudžiamos tiekti šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ar kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai; šokoladas ir jo gaminiai; konditerijos gaminiai su glaistu, šokoladu ar kremu; sūrūs konditerijos gaminiai (kuriuose natrio daugiau kaip 0,4 g/100 g); maisto produktai bei kramtomoji guma su maisto priedais (šio Tvarkos aprašo 3 priedas); gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; gėrimai ir maisto produktai, pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; sultinių koncentratai; rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai (jie leidžiami bendrojo ugdymo įstaigose organizuojamų vasaros stovyklų metu ar sudarant maisto paketus į namus); nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; žlėgtainiai; mechaniškai atskirta mėsa ir jos gaminiai; subproduktai (inkstai, smegenys, plaučiai); maisto papildai; maistas, pagamintas iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maistas, į kurio sudėtį įeina GMO [5.2, 5.13, 5.25, 5.29].

18. Vaikams maitinti vaikų socialinės globos įstaigose draudžiamos tiekti šios maisto produktų grupės: maisto produktai bei kramtomoji guma su maisto priedais (šio Tvarkos aprašo 3 priedas), energiniai gėrimai, mechaniškai atskirta mėsa ir jos gaminiai, maistas, pagamintas iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maistas, į kurio sudėtį įeina GMO [5.13, 5.25, 5.29].

19. Vaikams maitinti rekomenduojami šie maisto produktai: daržovės, bulvės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai, sultys (ypač šviežios); grūdiniai (duonos gaminiai, kruopų produktai) ir ankštiniai produktai; pienas ir pieno produktai; liesa mėsa ir jos produktai; žuvis ir jos

produktai; aliejus (turi būti mažiau vartojama gyvūninės kilmės riebalų: riebi mėsa ir mėsos produktai turi būti keičiami liesa mėsa, paukštiena, žuvimi ar ankštinėmis daržovėmis; gyvūninės kilmės riebalai ir margarinas, kur įmanoma, keičiami aliejais); kiaušiniai; geriamasis vanduo ir natūralus mineralinis bei šaltinio vanduo (negazuoti). Maisto produktus rekomenduojama tiekti iš ekologinės gamybos ūkių ar išskirtinės kokybės produktų gamintojų [5.20].

20. Patiekalų gaminimo ir patiekimo reikalavimai:

20.1. patiekiamas maistas turi būti gaminamas ir patiekiamas tą pačią dieną;

20.2. patiekiamas maistas turi būti kokybiškas, įvairus ir atitikti saugos reikalavimus [5.12, 5.15, 5.17, 5.23, 5.24, 5.33];

20.3. pirmenybė teikiama maistines savybes tausojantiems patiekalų gamybos būdams: virimui vandenyje ar garuose, troškinimui;

20.4. gaminant maistą neturi būti naudojami prieskonių mišiniai, kurių sudėtyje yra maisto priedų;

20.5. gaminant maistą turi būti naudojama kuo mažiau druskos ir cukraus;

20.6. rūkyti mėsos gaminiai tiekiami ne dažniau kaip kartą per savaitę, ikimokyklinio ugdymo mokyklose rūkyti mėsos gaminiai vaikų maitinimui neturi būti tiekiami;

20.7. jei patiekalui gaminti naudojama malta mėsa ir virtuvėje yra sąlygos, ji turi būti malama patiekalo gaminimo dieną;

20.8. kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ar vaisių, rekomenduotina, šviežių;

20.9. tas pats patiekalas neturi būti tiekiamas dažniau nei kartą per savaitę;

20.10. karštas pietų patiekalas turi būti iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštiniai, pienas ir pieno produktai) ir angliavandenių turinčių produktų. Su karštu patiekalu turi būti patiekiamos daržovės, vaisiai arba jų salotos;

20.11. valgymo metu ant stalų neturi būti padėta druskos, pipirų, garstyčių;

20.12. jei tiekama arbata, turi būti sudaryta galimybė atsigerti nesaldintos arbatos.

21. Mokyklose ar vaikų socialinės globos įstaigose turi būti sudarytos higieniškos sąlygos nemokamai atsigerti geriamojo vandens (rekomenduotina, kambario temperatūros, pvz., pilstomo iš geriamajam vandeniui skirtų indų, talpų, automatų ir pan.), net jei vaikai nemaitinami [5.10]. Rekomenduojama sudaryti galimybę vaikams gauti ir karšto virinto geriamojo vandens.

22. Draudžiama naudoti susidėvėjusius, įskilusius, apdaužytais kraštais indus bei aliumininius įrankius ir indus.

23. Mokyklos ir vaikų socialinės globos įstaigos valgykloje ar kitoje patalpoje, kurioje maitinami vaikai, matomoje vietoje turi būti skelbiama:

23.1. einamosios dienos valgiaraščiai, išskyrus ikimokyklinio ugdymo mokyklas, kuriose tos dienos valgiaraščiai skelbiami vaikų priėmimo–nusirengimo patalpoje;

23.2. maisto pasirinkimo piramidės plakatas ar kita sveiką mitybą skatinanti informacija;

23.3. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris (skambinti maisto saugos ir sudėties klausimais) [5.5] bei teritorinės visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos telefono numeris (skambinti maitinimo organizavimo ir valgiaraščių klausimais), išskyrus ikimokyklinio ugdymo mokyklas, kuriose ši informacija skelbiama vaikų priėmimo–nusirengimo patalpoje.

24. Už šio Tvarkos aprašo 23 punkte išvardytos informacijos skelbimą atsakingas Vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

25. Mokykloms rekomenduojama dalyvauti šiose Europos Sąjungos finansuojamose programose:

25.1. pieno produktų vartojimo vaikų ugdymo ir švietimo įstaigose programoje „Pienas vaikams“ [5.19, 5.22];

25.2. vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programoje [5.26].

26. Jei Mokykloje maitinami suaugę asmenys, jiems Mokykloje neturi būti pateikiami

šio Tvarkos aprašo reikalavimų neatitinkantys maisto produktai ar patiekalai vaikų maitinimo metu.

27. Mokyklose negali būti reklamuojami maisto produktai, išvardyti šio Tvarkos aprašo 17 punkte.

V. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS IKIMOKYKLINIO UGDYMO MOKYKLOSE

28. Vaikų iki 1 metų amžiaus maitinimo organizavimas:

28.1. vaikai iki 1 metų amžiaus maitinami pagal individualius valgiaraščius, raštiškai suderintus su tėvais (globėjais), sudaromus kas mėnesį pagal pateiktas gydytojo rekomendacijas. Valgiaraštyje turi būti nurodytos kiekvieno vaiko maitinimo valandos, motinos pieno ar pieno mišinių kūdikiams, kito maisto kiekiai;

28.2. turi būti pildomas ir grupėje laikomas kiekvieno vaiko mitybos lapas, kuriame iš karto po maitinimo užrašomas suvalgyto kiekvienos rūšies maisto kiekis;

28.3. sausieji mišiniai laikomi gamintojo nurodytomis sąlygomis;

28.4. sausieji mišiniai ruošiami pagal gamintojo instrukciją grupės virtuvėlėje prieš pat maitinimą;

28.5. motinos pienas turi būti atnešamas šviežias ar užšaldytas vieno maitinimo porcijomis maistui laikyti skirtuose švairiuose induose:

28.5.1. motinos pienas atnešamas tos dienos maitinimui ir laikomas šaldytuve 4–5 °C, o šaldytas motinos pienas laikomas šaldiklyje minus 18 °C temperatūroje;

28.5.2. grupės virtuvėlėje turi būti šaldymo įrenginys, užtikrinantis 28.5.1 punkte nustatytas motinos pieno laikymo sąlygas;

28.5.3. šaldytas motinos pienas grupės virtuvėlėje atšildomas šilto vandens vonelėje arba kūdikių maisto šildytuve. Draudžiama motinos pienu atšildyti mikrobangų krosnelėje ar verdančio vandens vonelėje. Atšildyto motinos pieno negalima pakartotinai užšaldyti;

28.5.4. virtuvėlėje esantis pieno šildytuvų kiekis turi užtikrinti motinos pienu maitinamų vaikų maitinimą pagal valgiaraščius;

28.5.5. indai su atneštu motinos pienu turi būti paženklininti, užrašant pieno nutraukimo datą, laiką ir vaiko vardą, pavardę;

28.6. vaikus maitinti per ankstesnį maitinimą nesuvalgytu motinos pienu ar pieno mišiniu kūdikiams draudžiama. Nesuvalgotas pienas turi būti išpilamas;

28.7. po naudojimo indai, kuriuose buvo atneštas motinos pienas, gaminti pieno mišiniai kūdikiams, iš kurių buvo maitinami kūdikiai, turi būti plaunami ir džiovinami grupės virtuvėlėje [5.30];

28.8. kiti kūdikių specialios paskirties maisto produktai turi būti laikomi ir ruošiami gamintojo nurodytomis sąlygomis ir patiekiami vaikams pagal valgiaraščius.

29. 1–7 m. amžiaus vaikų maitinimo organizavimas:

29.1. vaikai turi būti maitinami ne rečiau kaip kas 3,5–4 val. pagal valgiaraščius;

29.2. atskiri valgiaraščiai sudaromi 1–3 ir 4–7 m. amžiaus vaikams;

29.3. pagal gydytojo raštiškus nurodymus (Forma Nr. 027-1/a) turi būti organizuojamas pritaikytas maitinimas.

VI. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE

30. Bendrojo ugdymo mokyklose kasdien turi būti organizuojami pietūs, kurių metu turi būti sudarytos sąlygos vaikams pavalgyti šilto maisto.

31. Patiekalai pietums turi būti patiekiami pagal valgiaraštį.

32. Valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į bendrojo ugdymo mokykloje besimokančių mokinių amžių. Skiriamos dvi amžiaus grupės (6–10 metų ir 11 metų bei

vyresnio amžiaus mokiniai). Nesant galimybės sudaryti valgiaraščius abiem amžiaus grupėms, sudaromas vienas valgiaraštis pagal 11 metų ir vyresnio amžiaus mokinių maistinių medžiagų fiziologinius poreikius, išskyrus pradines mokyklas.

33. Pietų metu rekomenduojama patiekti pasirinkti kelis karštus pietų patiekalus ir kelis garnyrus. Vienas iš karštų pietų patiekalų (išskyrus bendrojo ugdymo mokyklas, į kurias maistas pristatomas termosuose) turi būti tausojantis virškinimo sistemą – pagamintas verdant vandenyje ar garuose arba troškintas. Valgiaraštyje toks patiekalas pažymimas žodžiu „Tausojantis“.

34. Bendrojo ugdymo mokykloje taip pat gali būti:

34.1. papildomas mokinių maitinimas (pusryčiai, pavakariai) [5.18];

34.2. laisvai pasirenkami šalti ir (ar) šilti užkandžiai.

35. Jei organizuojamas papildomas mokinių iš mažas pajamas gaunančių šeimų maitinimas, turi būti sudaryti papildomų maitinimų (pusryčių, pavakarių) valgiaraščiai.

36. Jei bendrojo ugdymo mokykloje yra numatyta galimybė laisvai pasirinkti užkandžius, jie turi būti tiekiami pagal maisto produktų asortimento sąrašus, atsižvelgiant į šio Tvarkos aprašo 17 punktą. Užkandžių asortimento sąrašė turi būti nurodytas maisto produkto ar patiekalo pavadinimas, gamintojas bei etiketėje ar receptūros ir gamybos technologiniuose aprašymuose nurodytos sudedamosios dalys.

VII. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS SOCIALINĖS GLOBOS ĮSTAIGOSE

37. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietų įrengimas ir maisto tvarkymas vaikų socialinės globos įstaigų bendrosiose maisto tvarkymo patalpose, išskyrus vaikų globos įstaigų šeimynas ir vaikų su negalia dienos socialinės globos centrus, maistą gaminančius atskirose virtuvėse, turi atitikti teisės akto [5.15] reikalavimus. Šeimynų, vaikų globos įstaigų šeimynų ir vaikų su negalia dienos socialinės globos centrų virtuvėse, kai šiose įstaigose nėra bendrųjų maisto tvarkymo patalpų, maistas tvarkomas laikantis bendrųjų higienos principų.

38. Vaikų iki 1 amžiaus metų maitinimo organizavimas:

38.1. vaikai iki 1 amžiaus metų maitinami pagal individualius valgiaraščius, sudaromus kas mėnesį pagal pateiktas gydytojo rekomendacijas. Valgiaraštyje turi būti nurodytos kiekvieno vaiko maitinimo valandos, pieno mišinių kūdikiams, kito maisto kiekiai;

38.2. turi būti pildomas ir grupėje laikomas kiekvieno vaiko mitybos lapas, kuriame iš karto po maitinimo užrašomas suvalgyto kiekvienos rūšies maisto kiekis;

38.3. sausieji mišiniai ruošiami pagal gamintojo instrukciją virtuvėje prieš pat maitinimą;

38.4. vaikus maitinti per ankstesnį maitinimą nesuvalgytu pieno mišiniu kūdikiams draudžiama. Nesuvalgotas pienas turi būti išpilamas;

38.5. kiti kūdikių specialios paskirties maisto produktai turi būti laikomi ir ruošiami gamintojo nurodytomis sąlygomis ir patiekiami vaikams pagal valgiaraščius.

39. Vaikų nuo 1 iki 18 metų amžiaus maitinimo organizavimas:

39.1. vaikai maitinami ne rečiau kaip kas 3,5–4 val.;

39.2. vaikų socialinės globos įstaigose, išskyrus vaikų globos įstaigų šeimynas ir vaikų su negalia dienos socialinės globos centrus, maistą gaminančius atskirose virtuvėse, vaikai maitinami pagal valgiaraščius. Valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į globojamų vaikų amžių. Skiriamos tokios amžiaus grupės: 1–3, 4–6, 7–14 ir 15–18 metų amžiaus vaikai;

39.3. gydytojui rekomendavus (raštu) galima skirti maisto papildų ar vitaminizuoti maistą, atsižvelgiant į vaikų amžių;

39.4. pagal gydytojo raštiškus nurodymus (Forma Nr. 027-1/a) turi būti organizuojamas pritaikytas maitinimas.

VIII. VAIKŲ MAITINIMO VALGIARAŠČIŲ SUDARYMO REIKALAVIMAI

40. Vaikų maitinimo valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į rekomenduojamas paros energijos ir maistinių medžiagų normas vaikams bei į vaikų buvimo trukmę Mokykloje ar socialinės globos įstaigoje [5.3, 5.21, 5.32].

41. Mokyklose valgiaraščiai sudaromi ne mažiau kaip 15 dienų laikotarpiui, vaikų socialinės globos įstaigose – 14 dienų laikotarpiui.

42. Bendrojo ugdymo mokyklų valgiaraščiuose prie kiekvieno patiekalo turi būti nurodytas jo kiekis (g). Valgiaraščiuose nurodytų patiekalų receptūros ir gamybos technologiniuose aprašymuose turi būti nurodyti naudojami maisto produktai, jų sudėtis, bruto ir neto kiekiai (g), gamybos būdas (virimas vandenyje ar garuose, kepimas ir pan.) [5.31].

43. Ikimokyklinio ugdymo mokyklų bei vaikų socialinės globos įstaigų, išskyrus vaikų globos įstaigų šeimynas ir vaikų su negalia dienos socialinės globos centrus, maistą gaminančius atskirose virtuvėse, valgiaraščiuose nurodomi pusryčiams, pietums, pavakariams (priešpiečiams), vakarienei patiekiami patiekalai, patiekalų kiekiai (g), maistinė (baltymai, riebalai, angliavandeniai (g)) ir energinė vertė (kcal), taip pat kiekvienos dienos vidutinė maistinė (baltymai, riebalai, angliavandeniai (g)) ir energinė vertė (kcal) 1–3, 4–7 (4–6 – vaikų socialinės globos įstaigose), 7–14 ir 15–18 metų amžiaus vaikams. Valgiaraščiuose nurodytų patiekalų receptūros ir gamybos technologiniuose aprašymuose turi būti nurodyti naudojami maisto produktai, jų sudėtis, bruto ir neto kiekiai (g), gamybos būdas (virimas vandenyje ar garuose, kepimas ir pan.) [5.31].

44. Vaikų nuo 1 iki 18 metų amžiaus maitinimo valgiaraščiai sudaromi (pasirinktinai):

44.1. pagal patiekalų receptūrų pavyzdžius, pateiktus interneto svetainėje (www.smlpc.lt/lt/mityba_ir_fizinis_aktyvumas/mityba);

44.2. pagal juridinių ar fizinių asmenų parengtus ir su Sveikatos apsaugos ministerija suderintus patiekalų receptūrų rinkinius ar jų ir šio Tvarkos aprašo 44.1 punkte pateiktų receptūrų kombinacijas;

44.3. savarankiškai maitinimo paslaugos teikėjo, vadovaujantis šio Tvarkos aprašo reikalavimais;

44.4. pagal gydytojo raštiškas rekomendacijas (pritaikyto maitinimo).

45. Valgiaraščiai, parengti pagal šio Tvarkos aprašo 44.3 ir 44.4 punktus, turi atitikti šiame Tvarkos apraše išdėstytus valgiaraščių sudarymo reikalavimus ir turi būti derinami su teritorine visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga. Vadovas arba jo įgaliotas asmuo iki maitinimo paslaugos teikimo pradžios pateikia valgiaraščius derinti teritorinei visuomenės sveikatos priežiūros įstaigai [5.8].

46. Teritorinės visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos atlieka valgiaraščių, parengtų vadovaujantis šio Tvarkos aprašo 44.3 ir 44.4 punktais, įvertinimą per dvidešimt darbo dienų nuo jų gavimo. Esant poreikiui teritorinė visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga gali paprašyti detalesnės informacijos, reikalingos valgiaraščiams įvertinti. Vertinimo rezultatai surašomi „Valgiaraščių vertinimo pažymoje“ 2 egzemplioriais (Tvarkos aprašo 1 priedas). Kiekvienas suderintų valgiaraščių lapas turi būti pažymėtas teritorinės visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos žyma.

47. Pasikeitus valgiaraščiams, parengtiems vadovaujantis šio Tvarkos aprašo 44.3 ir 44.4 punktais, jie turi būti pakartotinai derinami su teritorine visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga. Atliekant nereikšmingus keitimus, t. y. pakeitus vieną maisto produktą tos pačios maisto produktų grupės kitu maisto produktu, kai mitybinė vertė nepablogėja, o energinė vertė pasikeičia ne daugiau kaip dešimt procentų, valgiaraščių pakartotinai derinti su teritorine visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga nereikia.

48. Mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (jo nesant – kitas Vadovo įgaliotas asmuo) pagal kompetenciją prižiūri, kad vaikų maitinimas būtų organizuojamas pagal šį Tvarkos aprašą, užkandžių asortimento sąrašus ir kitus šio Tvarkos aprašo reikalavimus. Šis specialistas kartą per savaitę pildo Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalą (Tvarkos aprašo 2 priedas), nustatęs neatitikimų, juos užregistruoja Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnale, nedelsdamas raštu apie tai

informuoja maitinimo paslaugos teikėją ir pranešimo kopiją pateikia Vadovui. Maitinimo paslaugos teikėjas atsako už tai, kad nustatyti vaikų maitinimo organizavimo trūkumai būtų pašalinti tą pačią dieną [5.4, 5.8].

48.1. Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalas (Tvarkos aprašo 2 priedas) saugomas dvejus metus.

49. Jei per nustatytą laiką po pranešimo raštu vaikų maitinimo organizavimo trūkumai nepašalinami, Vadovas, gavęs pranešimą apie šio Tvarkos aprašo užtikrinimo trūkumus, apie tai praneša Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (maisto saugos ir sudėties klausimais) [5.4, 5.5, 5.6, 5.14] arba teritorinei visuomenės sveikatos priežiūros įstaigai (maitinimo organizavimo ir valgiaraščių klausimais) [5.8].

Papildyta priedu:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin., 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

Maitinimo organizavimo ikimokyklinio
ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų
socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo
1 priedas

(įstaigos pavadinimas)

VALGIARAŠČIO VERTINIMO PAŽYMA

20__m. _____d. Nr. _____

(surašymo vieta)

Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklos ar vaikų socialinės globos įstaigos (tai, kas nereikalinga, išbraukti) pavadinimas, adresas:

Maisto tiekimo įmonės pavadinimas, adresas:

Valgiaraštį sudariusio asmens vardas, pavardė, pareigos:

Nustatyta: (kokiais teisės aktais vadovaujantis atliktas vertinimas, kokie vertinimo rezultatai, kuo remiantis šie rezultatai gauti)

Vertinimo išvada: (nurodyti, kokių teisės aktų (teisės akto pavadinimas, straipsnis, dalis, punktas, papunktis) pažeidimai nustatyti)

Nurodymas:

Vertinimo pažyma surašyta 2 egzemplioriais.

Vertinimą atliko:

(atlikusio asmens pareigos)

(vardas ir pavardė)

(parašas)

Papildyta priedu:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin., 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

Maitinimo organizavimo ikimokyklinio
ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų
socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo
2 priedas

**VALGIARAŠČIŲ IR VAIKŲ MAITINIMO ATITIKTIES PATIKRINIMO
ŽURNALAS**

Data	Patikrinimo rezultatas (atitinka / neatitikimo aprašymas)	Siūlomi neatitikimų taisymai	Ištaisymo terminas (data, val.)	Įvykdyta (data, val.)	V., pavardė, parašas

Papildyta priedu:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin., 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

Maitinimo organizavimo ikimokyklinio
ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų
socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo
3 priedas

MAISTO PRIEDŲ, KURIŲ NETURI BŪTI VAIKAMS MAITINTI SKIRTUOSE MAISTO PRODUKTUOSE, SĄRAŠAS

Dažikliai:

E 102	tartrazinas
E 104	chinolino geltonasis
E 110	saulėlydžio geltonasis FCF, apelsinų geltonasis S
E 122	azorubinas, karmosinas
E 123	amarantas
E 124	ponso 4R, košenilis raudonasis A
E 127	eritrozinas
E 128	raudonasis 2G
E 129	alura raudonasis AC
E 131	patentuotas mėlynasis V
E 132	indigotinas, indigokarminas
E 133	briliantinis mėlynasis FCF
E 142	žaliasis S
E 151	briliantinis juodasis BN, juodasis PN
E 154	rudasis FK
E 155	rudasis HT
E 180	litolrubinas BK

Konservantai:

E 200	sorbo rūgštis
E 202	kalio sorbatas
E 203	kalcio sorbatas
E 210	benzoinė rūgštis
E 211	natrio benzoatas
E 212	kalio benzoatas
E 213	kalcio benzoatas

Saldikliai:

E 950	acesulfamas K
E 951	aspartamas
E 952	ciklamo rūgštis ir jos natrio bei kalcio druskos
E 954	sacharinas ir jo natrio, kalio bei kalcio druskos
E 955	sukralozė
E 957	taumatinas
E 959	neohesperidinas DC
E 962	aspartamo-acesulfamo druska

Aromato ir skonio stiprikliai:

E 620	Glutamo rūgštis
E 621	Mononatrio glutamatas
E 622	Monokalio glutamatas
E 623	Kalcio glutamatas
E 624	Monoamonio glutamatas
E 625	Magnio glutamatas
E 626	Guanilo rūgštis
E 627	Dinatrio guanilatas
E 628	Dikalio guanilatas

E 629	Kalcio guanilatas
E 630	Inozino rūgštis
E 631	Dinatrio inozinatas
E 632	Diklio inozinatas
E 633	Kalcio inozinatas
E 634	Kalcio5'-ribonukleotidai
E 635	Dinatrio5'-ribonukleotidai

Papildyta priedu:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin., 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

2 priedas. *Neteko galios nuo 2012-07-01*

Priedo naikinimas:

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin. 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-964](#), 2011-11-11, Žin., 2011, Nr. 140-6573 (2011-11-19), i. k. 1112250ISAK000V-964

Dėl Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo

2.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-683](#), 2014-06-12, paskelbta TAR 2014-06-13, i. k. 2014-07604

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. V-313 "Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2010 "Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai" patvirtinimo" pakeitimo